

Arnt Fuglem
født i 1925.

Etter handelsskole og skogbruksutdanning hadde han i omlag 20 år ansvaret for kontorholdet og regnskapet ved Fuglem sagbruk.

Arnt har drevet med allsidig kulturarbeid hele livet og sterkt engasjert i ungdoms- og idrettsarbeid, sang og musikk, revy og teater.

Han er forfatter av flere bøker, og i en årrekke arbeidet han med systematisere fremveksten av folkemusikken i Selbu.

Arnt har nå samlet hele 284 melodier som er komponert av selbygger. Han har også vært aktiv i lokalpolitikken og var kulturstyreformann i mange år. I 2000 ble Arnt tildelt Selbu kommunes kulturpris og utnemndt til æresmedlem i Selbu og Tydal Historielag i 2005.

Utpågang - Natteløperi

Natteløperi er omdiskutert samværsform

Samfunnsforskeren Eilert Sundt er meget opptatt av denne gamle norske skikken, og kaller de tilstander som skapes omkring natteløperi eller nattefrieri, for barbariske. ”Vi beklager det, når vi ser, hvorledes vild kåthet og drukken råhed ikke lader de unge trær i fred, som plantedes langs veien til pyrdelse og hygge”.

Det må nevnes at Sundt skiller mellom begrepene - nattefrieri og nattesverming. Nattefrieri beskrives som: ”det enslige frieri”. Med dette forstås da et nattebesøk hvor frieren kommer alene. Nattesverming derimot består i at ungdommen farter bygda omkring i flokkevis.

Selbu har vært kjent gjennom lange tider for sitt liberale syn på utpågang eller natteløperi.

I gamle dager lå jentene i fjøset, da særlig tausene som tjente på gardene. Drengene var ofte plassert i stallen, og vi kan tenke oss at det var lettvent å besøke ”dråkja borti føsi”.

Det er utallige historier om dette emnet som har vært et ømtålelig tema opp gjennom tidene, særlig blant lærere og de geistlige.

Usedligheten, lettsindigheten og vellysten har vært gjenstand for stor oppmerksomhet.

Det har vært sagt at byene har prostitusjonen og landsbygda har natteløperiet.

Etter konfirmasjonen er en voksen kar en aparta utpåkar. Formaninger fra skole og prest gikk stadig att. ”- å fraholde seg fra det ville og ræe liv når de onde lyster tar overhånd”.

Fra Selbu Lærerslags protokoll av 18/2-1865, innledet lærer Henmo til diskusjon over emnet: - Bør lærerne gjøre

noe for å forebygge Natteløperi og hvorledes?

”-Tror ikke det kan gjøres noe med dette Ondets store Afskyelighet. Det er en kraftskade som hviler paa Nationen, ikke blot et onde i moralsk Henseende. Det nedtrykker baade Sjæl og Legeme. At den ugifte lærer virke ved sit Eksempel, tror han ikke vil sig stort. Visste lite konkret å gjøre - en hadde lovbrudd, men nyttet ikke. Tror ikke det nytter å snakke med foreldrene.-”

Ordfører Norbye mente at det var en - Hæder at Døtrene have mange beilere eller Natteløbere. Trodde det beste var å danne ei forening hvor både kvinner og kara måtte skrive seg.

Lærer Amdal mente det ville virke mye hvis jentene ble tatt ut av fjøset (jentene lå i fjøset om vinteren).

Ordfører Norbye trodde ikke dette ville nytte for da ble galskapen like stor annetsteds.

Lærer Ole Flønes - hadde haft Anledning til å se saadanne Natteløbere paa dødsleiet, men dette havde været et høyst sørgeligt syn, det de havde lagt der og fordømt sig selv for sit sørgelige vesen.

En ungdom som har drevet denne trafikken går ikke fri for følgerne. Råheten og frekkheten sætter sitt stempel på ham og blir et vrengebilde av et sant menneske. Og hva må ikke den stakkars kvinne lide for disse natteranglers skyld?

Den unge gutt på hvis kinn en kunde se uskyldighetens og blygselens brand, forvandlet til en durkdreven natteløper.

Når vellysten har lokket truet gir hun endelig opp og har latt ham fått sin vilje, men da ulykken har skjedd, er også fuglen fløyet og jenta sitter igjen med skammen og græmmelsen over tapet av sitt livs lykke.

Til alle tider har unge mennesker ladt lettsindigheten løpe løpsk med seg, inntil det en dag kom for offentligheten at det er barn i vente. For da å undgå den strenge dom måtte de egte hverandre. Og hva slags ekteskap blir dette som er inngått uten kjærlighet? Men kun basert på lettsindighet og vellyst. Det blir et familieliv der splid og uhygge vil råde. Og hjemmets slette omgivelser vil også ha sin innflytelse på barna. Spiren til alskens styggedom og råhet plantes i barnesinnet, og giften de suger i seg mens de er små, kveler det godes vekst for bestandig. Kort sagt: Slekten demoraliseres.

Når vi ser hvilke gapende sår natteløperiet etterlater seg i vår folkekarakter, hvilken nød og elendighet det fører med seg for individet. Måtte det oppstå det ønske: - Gid vi kunne faa styggedommen væk.

Natteløperiet er første gang nevnt av sogneprest Frugaard på 1700-tallet her i Selbu. Han gir i samsvar med de pietistiske samværsformer et meget fordømmende bilde av de unge, ”- når de ere saa vidt kommen at de kan gjøre disse fordømmelige nattebesøg, da drengerne legge seg i seng med pigerne uden frygt og avskye, hvad kan der andet følge af saadanne afskyelige mørke Guds gjerninger end saadanne vederstyggelige sygdomme”.

Men det kom tydelig fram at prestens bestrebelse ikke har ført fram. Dessuten gir han natteløperiet skylda for at antallet Luespasienter (syfilis) snarere øker enn avtar.

Denne veneriske sykdommen lues, rade eller syfilis kom til å herje fælt i Selbu. Den ble så utbredt at det ble opprettet et sykehus hos Anders Johnsen Eidum på Eidem i Selbu i årene 1846 - 1856. I denne tiden ble det behandlet 193 pasienter på det midlertidige sykehuset.

Selbu var den bygda som hadde absolutt de fleste rade pasienter. Bare Trondhjem by hadde flere.

Distriktslege Holler beklager seg over dette uvesenet med alle de veneriske pasienter og den stygge uskikken som

natteløperiet representerte. Holler ble den første faste lege i Selbu innsatt i 1858. Han fordømmer i høye toner dette utpågengeri som florerer. At skikken står meget sterkt i Selbu beviser følgende utsagn av legen: ”.....begunstiges endog af forældrene der formentlig anser det gjævt at have døtre, hvorom man rives og kives”.

Lensmannen opplyste at det etter loven var adgang til å mulkttere natteløpere, men bøndene satte seg i mot dette, og alt ble som før.

Natteløperiet skulle fortsatt være en akseptabel inngangsbillett til kjæresteri og ekteskap.

Så kom lege Conradi og han fikk det samme å stri med som sin forgjenger. Alle legene er skjønt enig at natteløperiet er med på å øke antallet av pasienter med radesyke.

Men Conradi ble optimistisk da det ble stifta ei sedelighetsforening i Selbu. I 1888 opplyser han at det var 80 medlemmer i foreningen, og de fleste fra Selbustrand. Men ungdommen følte seg ikke videre tiltrukket da det var ”utelukkende husfædre” som var medlemmer.

Lege Holst uttaler også at de sedelige forhold er under enhver kritikk og at befolkningen ikke brydde seg så meget om disse tilstander, og han fordømmer i 1897 de uholdbare tilstander hvor natteløperiet drives ”saa aldeles grænselføst”.

Men første positive uttalelsen i sakens anledning må en helt fram til 1911 for å finne. Da gir lege Meidell uttrykk for at ”sædeligheten synes at bedres”. Men natteløperiet fortsatte i stor stil.

I flokk og følge streifer ungdommen rundt i grendene under hujing og skrål nattetid, eller på morgenkvisten etter å ha vært på fest. Hist og her blir en og annen liggende igjen når flokken drar videre. Mang ei hederlig jente er blitt forført på grunn av dette natteuvesenet og sitter igjen med skammen og græmmelsen. Ved å se i prestens og klokke-

rens bøker kan en se hvor mange i årets løp av barn som er blitt brendemerket med betegnelsen ”uægt”.

Mange av de ”uægted” fedre fikk det travelt med å reise til Amerika, eller de forlot bygda på annen måte.

Gjennom alle tider har dette med utpågung hatt en sammenheng med festlivet her i bygda. Dans og spæll har ført ungdommen sammen. På dansegolvet var det å finne ei jente som en likte. Her fikk han beføle partneren, og det var ikke alltid at det ble ført noen samtale mellom dem. Men dette møtet var ofte en begynnelse til et etablert forhold som varte livet ut.

Det er utallige historier om og omkring utpågung og endel av disse går ca. 400 år tilbake:

- Bersvend Monsen Langli måtte bøte med 30 daler da han ble funnet i flatseng med Marit Jonsdt. Kjeldstad. I 1623 fikk Bersvend 25 riksdaler i bot for ”beblandelse” med Ingeborg Monsdt. Bøtenes størrelse viser at han begge ganger hadde sin første kone i livet.

I 1653 måtte, Gjertrud Olsdt. Grøtem, fra Negarden betale leiermålsbot for ulovlig samvær med Peder Matsen Okstad. Da leiemålet var skjedd på Hospitalets frigård, gikk pengene til Hospitalets kasse.

Per Haldorsen Fuglem, født 1797, fra Norsto, druknet i Selbusjøen under nattevandring 27/1-1827.

- Ola Pedersen Svinåsen måtte i 1640 betale 5 daler i bot fordi han: ”for tidlig haffde med sin festeqvinde at bestille”.

Esten Einarsen Stamnes født 1631 ble stevnet for retten for å ha hatt usømmelig omgang med tjenestepiken Kari Pedersdt., mens hans salige kone levde.

Lars Sjursen Haarstad ble i 1620 bøte-

lagt for å ha ”beligget” Magnhild Aslaksdt. Vølset.

Jon Jonsen Hammer ble i 1628 bøtelagt for å ha blitt funnet i flatseng med Bjørn Slinds datter og dessuten for å ha kommet i hennes gård og ”hugget hende med en økse i hennes hoffet”. Han måtte bøte med 12 daler for leiermålet og 6 daler for øksehugget. Bjørn Slinds datter måtte som loven sa betale halv bot i forhold til den mannlige part for den natta i flatseng.

Etter alle disse hendelsene fra en svunden tid om bøteleggelse for leiermål og flatsengopplevelser, så kan vi undres hvordan dette gikk til.

Leiermål er det samme som seksuelt samkved, og bli funnet i flatseng var at samleie hadde funnet sted der. Når dette ble oppdaget var det fordi dette førte til barnefødsel.

Her var det kirka som tok affære. Når barnet skulle døpes så kom dette frem for de geistlige, og da ble bøkene ilagt. På denne måten viste kirka sin makt og bøkene ble en inntekstkilde. Men det var harde bud. De måtte gå botsgang, d.v.s. de fikk skrøft og oppgitt sitt navn fra prekestolen.

Lenger bak i tiden ble også gapestokken nytta. En treramme hvor personen ble fastspent og utstilt på kirkebakken til spott og spe.

Men natteløperiet fortsatte opp gjennom hundreårene.

Ved en konfirmasjon i 1911 i Selbukirka kom presten Hornemann med formaninger under overhøringen: ”Det er skammelig at se unge piger straks etter konfirmasjonen med et lite barn som et resultat av tidens natteløberi”.

Ane Bardosdt. Hegseth født 1875 var seterdeie på Renskarsvollen i 1898-99 oppi Flora. Hennes kavalier Haldor Mikalsen Langseth født 1876 gjorde seg i stand til å dra utpå en fin lørdags-sommerkveld. Med hest og karjol dro han den lange vegen fra Innbygda til

Flora. Kjøretøyet satte han igjen i Kubbjørga og fortsatte ridende til hest til sin kjære Ane. Søndagskvelden når han kom tilbake var karjolen hans heiset høgt opp i et tre. Det var uråd å få ned karjolen alene, så han måtte ri ned til bygda etter karhjelp.

Turen endte godt og Ane og Haldor ble gift i 1903.

Følger at ikke at være Medlem at Selbu Sædelighetsforening:

En ung Person her fra Øverbygden, og som ikke er Medlem af Selbu Sædelighetsforening, stod nylig begreb med bygsle sin Bestefars hidtil brugte Plads under en Stiftelsesgaard og måtte i den anledning skaffe Presteattest. I denne skal det være attesteret, at han var en Natteløber.

Da det formentlig er en Kjendsgjerning, at Egenskaber som Natteløber og Pladsbruger ikke kan forenes hos en og samme Person, synes det at være selvsagt, at Fyren maa være rentud umulig som Husmand under de ang: Stiftelser.

Se forøvrigt Lov af 29. juni 1889 Kap. 17 § 5 og 8.

Selbu, 22.3.90.

Tomas Grimsen Rønsberg født 1812 var ofte ute på lasskjøring til byen, og da overnatta de på Dragstsjøen hvor det var færastall.

Tomas ble tidlig ”forlibt” i Gurine født 1823 som var datter til Hans Hansen Dragstsjøen, mens Hans ville ikke vite noe av denne øverbyggen.

En gang la han seg i en sekk, for han var liten av vekst og fikk de andre lasskjørerne til å spørre Hans om de fikk lempe denne sekken inn i fjøset så han ikke spekter. Det fikk de lov til av husbonden, for det var da vinter og streng kulde.

Hvorfor ville Tomas komme seg usett inn i fjøset? Jo, fordi her lå hans hjertens kjære hos Gurine, og på denne

merkelige måten gikk Tomas utpå. Siden ble Gurine og Tomas gift og førte Rønsberglekta videre.

Ved en visitas i Selbu kirke ca. 1890 var biskop Nils Laache tilstede. Det hadde vært turbulent forhold i Selbu gjennom ei lang tid, men den store utbredelsen av radesyken (syfilis-syken).

Dette hadde vel biskopen i tankene når han fra kordøren stilte følgende spørsmål til menigheten: ”Hvordan er det med det sedelige i Selbu, ligger de med hverandre før de er gift”?

Det ble stille i den store forsamlingen inntil det reiste seg en kar som med tydelig røst fikk fram: ”Det hende at åm ligg samens i markjin”.

Det var Bernt Jonsen Øverlien født 1854, en fripostig kar som hadde sine meningers mot.

Et lite frierrim er funnet blant Renald Stokkes papirer:

Til Velagtede og ærbare pige, Gunnild Ingebrigtsdt. Bruråk

*”Mitt trohjertige ønske jeg side maa ud
Gid jeg maatte nyde den glede at se dig
pyntet som deiligste brud
Og sidde ved brudgommens sæde”.*

Dette skal være skrevet av skolemester Thomas O. Stokke født 1871 fra Stangdalen, som skulle være en kløktig kar; men Thomas ble ikke gift med sin drømmepike ho Gunnhild Ingebrigtsdt, men hans kone kom fra Kulset og hette Siri Halvardsdtd.

En gammel sangstrofe:

*”Det var en lørdag aften
jeg skulle ut og fri
Jeg satt og drøiet til
kollen den ble ni
Været var surt den
dagen også kold en vind
og da jeg kom til jenta mi,
så slapp jeg ikke inn”.*

Et stevsomt frier

På Fuglem på Selbustrand var det i gamle dager en ungdom, som skulde være maag et sted i Mebonden. Han gikk i Kværnfjeldet om vinteren, mens

ugen var, om helgene besøgte han ”dråkja”.

Veien var lang fra fjeldet og hjem, og derfra og til kjæresten var det også langt; og vendingene fram og tilbake mange, som vi skal høre.

Vi lar svigerfaren fortælle, hvordan maagen ferdedes:

”Han farer fra fjeldet til Fuglem, fra Fuglem til mig, fra mig til Fuglem, fra Fuglem til kirken, fra kirken til Fuglem, fra Fuglem til mig, fra mig til Fuglem og fra Fuglem til fjeldet”.

Det var strevsomt dette, men den kjærligheten overvinder alt.

Dette ble vel en helgatur på 16-18 mil.

Maag = er det samme som utpåkar men brukt i et mer etablert forhold.

Det hendte at blodet ble for hett, som i 1749 da en 10-12 ungdommer fra Øverbygda overfaldt en gruveknekt på en fjøskjell på Rolset og slo ham halvt fordervet. De likte ikke at fremmede karer kom og tok fra dem jentene.

Ingeborg Pedersdt. Fossan født 1836 druknet seg i dølfossen i Mostadmark høsten 1870. Ingeborg var gravid og hadde to uægte barn fra før. Hun var datter av Anne Haldorsdt. Fuglem.

Hendelsen ble rapportert til lensmannen i Selbu, og to mann fra Nordsto (Fuglem) ble sendt til Mostadmark med hest etter liket.

Hun ble lagt i stallen i Nordsto.

En ungdom fra Vikvarvet var her på fest, og som regel gikk de gardtales etter slike fester. Også denne gangen fortalte de til vikvarvingen at det va ei frammundtaus som vistnok lå i stallen på Fuglem og som gjerne ville ha utpåkar. Dette måtte prøves og vikvarvingen famlet seg fram i mørket, og der på et slags sengeleie fant han en kvinnekropp kald og stiv, og vikvarvingen ble forferdet og sprang på dør til latter av de ondskapsfulle bivånerne.

Slike makabre spøker fant ofte sted, det var ikke snakk om noen ”vær var-som plakat” i denne tiden.

Brødrene Ole O. og Sivert O. Solem var på veg utpå til Nordigarden Amdal til søstrene Andrea og Gurine.

Dette var en lørdagskveld ved påsketider i 1902 at de fór utover den islagte Selbusjøen på skøyter.

Ved Ringnesset kom de bort i dårlig is, og begge gikk igjennom isen. De basket ei god stund før de kom seg inn til land. Takket være at de begge hadde tollekniv reddet det livet deres. Et glatt svaberg gjorde ilandstigningen meget vanskelig. De ville bare gli ned i sjøen ettersom de førsøkt. Langs den ulendte bjørnga ble det en strabasiøs klatretur. Langt om lenge kom de fram gjennombløt og frossen til sine respektive kjæresten.

Den kjærligheten, den kjærligheten er uransakelig.

Etter at forbudet mot heimebrenning ble opphevet i 1816, tok misbruket aldeles overhånd. Til tross for de åpenbare skadevirkningene holdt bøndene så sterkt på sin ”frihet” at forbudet kunne ikke innføres igjen før ut i 1840-åra.

Det kan ikke være tvil om at den overstadige drikkinga svekket moralen. Årlig ble tre-fire par straffet for leiermål, men det fantes nå langt flere ”løsaktige” kvinner, ugifte kvinner som ble straffet for leiermål. Som før var det vanlig at ungdommen søkte seng sammen før bryllupet. Geistligheten så årsaken til elendigheten mer i ”kjeldgangen” eller nattesvermeriet (utpågangen) som de kalte det, heller enn i drikkeferdigheten.

”I øvrigt maa man beklage at Nattesvermieret, især Lørdags Aften og Nat, samt Hoer og Løsagtighet ikke aftog. - Den sædvanlig nu brugelige Straf for Hoer i Egteskabet, nemlig at sidde nogle Dage hos Lensmannen, ægtedes ikke det minste”, skrev bispen i 1820. Han ba om strengere straffer, men fikk det visst ikke. Nattesvermeriet eller utpågangen los seg ikke utrydde.

De første åra på 1800-tallet var ei hard

tid. Næringsgrunnlaget sviktet mens folketallet økte. Uår og krig forsterket den uheldige utviklinga. Det var i den tida uttrykket skaptet ”Mi e født i år for tile, mi selbyggji”. Hans Nilsen Hauges vekkelse fikk ingen gjennomslagskraft her i bygda før i slutten på 1800 tallet. Mange søkte trøst i flaska. Biskop Bugge var hard i sin dom i 1830: ”Almuen er raae, dum og sta”. Det var på 1700-tallet at Selbu fikk ord på seg for å være et ”avhøl”. Det var vel Gerhard Schønning som lanserte ordet: ”Selboreise”. Denne barselferden som fortsatte å ”gjømme” gravide fruentimmer fra Nidaros og der omkring.

Kontakten utover var liten. Rent unnaksvis kan en finne at en selbygg giftet seg med en utabygds, og da helst med en tydaling. Mellom 1800 og 1810 var det fire slike ”blandede” ekte-skap, to mellom floring og tydaling.

Det var vært mange gjenvordigheter omkring utpångang her i bygda gjennom flere hundre år.

Forfatteren av dette ble konfirmert i 1940, da det var krig og ufred i landet. Men utpångangen og dets skikker gikk ufortrødent videre. Selv ikke den tyske okkupasjonsmakta kunne stoppe den bygdaskikken.

Som 15-åring ble jeg tatt med opp på et dråkloft¹⁾ av eldre ungdommer og lært opp i den meget spennende sporten. Husker engang vi var samla 6-8 ungdommer oppe på et loft, så tok de meg, en nykonfirmert spjeling og satte meg på senga til dråka. Hun var ikke tapt bak ei vogn, men spurte meg om jeg ville ha gjit (bryst). Da var spjelingen ikke mange sure silder verdt og rødmet sikkert fra topp til tå.

Onsdagskvelden var - litj-muskvelden og lørdagskvelden var - stor-muskvelden. Dette er lokale uttrykk som er brukt her i Selbu i lang tid.

Utpångangen måtte foregå i all hemmelighet, - en måtte ikke henge etter jentene i folkesynet, ble det sagt. Det var kunsten å finne på metoder

som ikke så lett kunne oppdages. Var det kommet nysnø måtte utpåkaren gå baklendes. Det kunne narre mange og var et kostelig syn i praksis. En måtte helst gå utenom veiene, gå skoglendt, bruke spark, ski, båt eller sykkel.

Dette med framundtausi var meget spennende. Ei framundtaus er ei jente som fikk overnatte hos ei annen jente i ei eller flere netter. Da var det bestandig at nattesvermerne møtte opp, og det hendte at svermerne skulle vise seg litt ekstra for denne framundtausa. De kunne ta ryggtak, trekke krok og banne litt ekstra, og de kunne legge innpå en stor dose med snus.

Når framundtausa skulle reise heim fikk hun framundtausgåvvå²⁾, og dette var jevt. det kunne være et tørkle, en kopp, et par votter eller lignende.

Det kunne være mange gjenvordigheter under disse utpångangene. Kom du på en gard og tok i klinka på ytterdøra så kunne husbonden være oppe på et blunk for å jage vekk eventuelle utpåkarer. Med de mest aggressive husbønder kunne det lages mye moro. Nattesvermerne kunne henge opp ei vassbøtte over ytterdøra, så når den ble åpnet innenfra ble innholdet tømt i hodet på bonden. Dette ble gjort på bestemte steder til de som ikke ville ha noen natterangleri.

Gammelt av så var ikke ytterdørene låst. I de barnerike familiene var det oftest flere jenter, og husbondsfolket var gla til at utpåkarene hadde fritt leide. Det var viktig å få gifta bort døtrene.

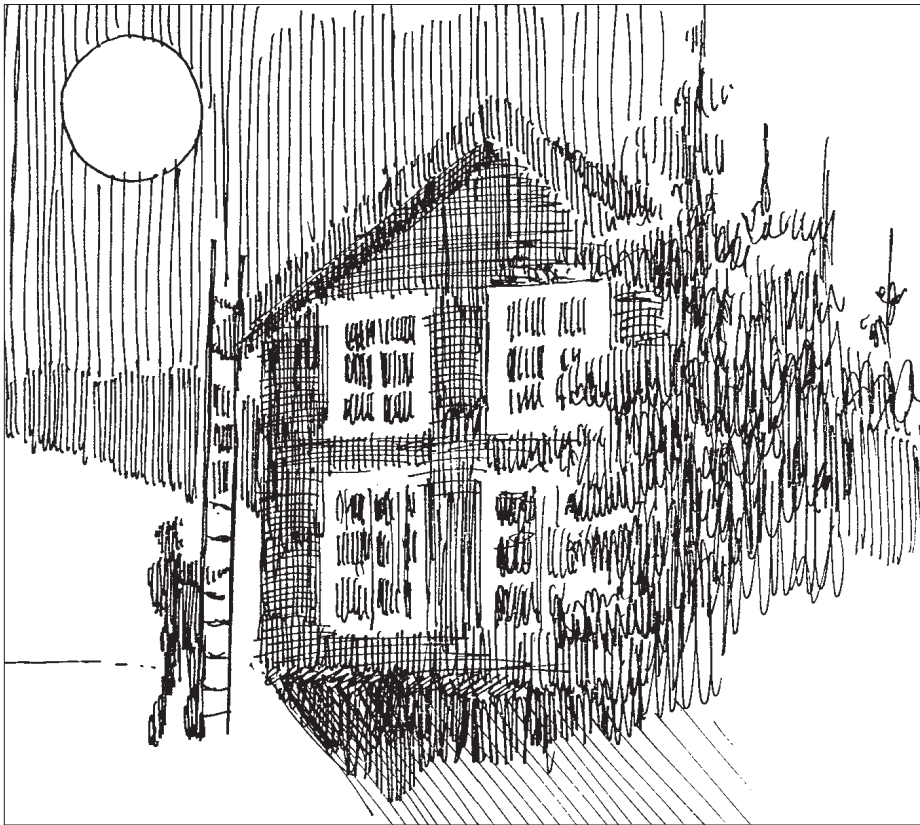
Men om husbonden stengte ytterdøra så var det andre muligheter for å komme opp på dråkloftet. Da var stigen en løsning.

Om stigen er det uttalige historier. Våre forfattere har også boltret seg i løyerlige hendelser med stigen som hjelpemiddel under nattesvermeri.

Husstigen lå som regel under buret, og

¹⁾ = jenteloft

²⁾ = gave til ei jente på besøk

det hendte ofte at det var et dårlig trinn, og da ble det kommers og leven når utpåkaren havnet i bringebærskogen. Men ikke alle jentene tok i mot deg med åpne armer. De kunne ta å skyve vekk stigen, så her var du ikke velkommen.

Men var et forhold etablert, så stod som regel ytterdøra åpen.

”Kjem du i kveld så står nykkjyln i døra nykkjyln i døra, kjem du ikveld”. (Prøysen).

Når gårdens folk hadde gått til ro så måtte en snike seg inn og opp loftstrappa for å komme til dråklofte. En ble fort kjent med hvilke trappetrinn som knirket. Det var vel det 4. og 7?. De trinnene måtte en unngå å stige på. Hadde en tatt litt ”innabords” så glemte en lett hvilke trinn som knirket. Når du kom opp til jenta så hadde du med deg som regel en dropsskrut med Polkadrops eller Kongen av Danmark. Denne la du på nattbordet eller du putta den inn under hodeputa.

I gamle dager så lå alle i skinnfeld, både pundifeld og påfeld, sommer som

vinter. ”Skinnfeld pund og skinnfeld på, inginn kan tru kerr godt inn lå”.

Parene var som regel sjenerte overfor hverandre. Etter at prevangtivene kom kunne det hendte at gutten ordnet disse påsatt borte i porten. Det var sjelden dette ble gjort på dråkloftet.

Det var også en utbredt sport å få tak i klærne til utpåkaren for å gjemme dem, heise dem opp i toppen på flaggstanga eller ta dem med til nabogården. Her var det som regel stor oppfinnsomhet.

Mange har harselert med skinnfeldskatten som er en skatt som aldri forfaller. En frier som hadde fått sitt ja etter kanskje intense natteløperier.

Ved giftemål ble brudgommen skyldig svigerfar sin en stilltidende gjeld, skinnfeldskatt, som en kan si er en humørfyllt sak som faren til brura kunne kreve inn når som helst.

Et gammelt stev:

*”Fire føtter under skinnfelden lå,
to vendte opp og to vendte ned
og felden lå heller ikke i fred”:*

Ei historie fra Vikvarvet

Han Ole var i byen for å kjøpe ringer, og så forklarte han gullsmeden: - I den ene ringen skal det stå Din hengivende Ole, og i den andre Din hengivende Ane, - Vel -- Så ma det vårrå to hender som hell ti kvarander. - Javel, sa gullsmeden. - Og så skull’ det ha virri to turtelduer som næbbes. - Å dra pokkerivold, sa gullsmeden - ja, fe du plass at de å så sett det.

Epilog.

I 1950-årene da bilen gjorde sitt inntog i Selbu, avtok nattesvermeriet og utpågningen. I slutten av 60-årene kan en si at dette var mere en saga blott.

Kilder: Kjell Haarstad, Ingulv Røset, Torbjørn Olsen, Gunnar N. Kjosnes, Martin Emstad, Birger Flønes, Kristine Rygg, Marit Evjen Uglem, Othelie Simonsen, John P. Solem, Selbubøkene, Selbyggen og Selbu Lærerlags jubileumsskrift 1864-1964.